

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
IOSUD – ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE ECONOMICE ȘI
UMANISTE
DOMENIUL: ISTORIE

TEZĂ DE DOCTORAT

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT:
Prof. univ. dr. habil. Silviu-Marian MILOIU

Doctorand:
Andreea ANDREESCU (DAHLQUIST)

TÂRGOVIȘTE
2022

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
IOSUD – ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE ECONOMICE ȘI
UMANISTE
DOMENIUL: ISTORIE

ROMÂNIA ȘI SUECIA ÎN PERIOADA CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

**CONDUCĂTOR DE DOCTORAT:
Prof. univ. dr. habil. Silviu-Marian MILOIU**

**Doctorand:
Andreea ANDREESCU (DAHLQUIST)**

**TÂRGOVIȘTE
2022**

CUPRINS

INTRODUCERE	5
a) Problematika cercetării	5
b) Metode și concepte de cercetare	7
c) Surse documentare	12
d) Istoriografia temei	15
e) Structura studiului	22
CAPITOLUL I. RELAȚIILE POLITICE, DIPLOMATICE ȘI CONSULARE ALE ROMÂNIEI ȘI SUEDEI ÎN PERIOADA CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL	25
1.1. ACTIVITATEA LEGAȚIEI ROMÂNIEI LA STOCKHOLM ÎNAINTE DE ÎNCEPUTUL CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL	25
1.2. ACTIVITATEA LEGAȚIEI SUEDEI ÎN ROMÂNIA ÎN PERIOADA INTERBELICĂ	37
1.3. RELAȚIILE POLITICE ȘI DIPLOMATICE ALE ROMÂNIEI CU SUEEDIA ÎN PERIOADA CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL	51
1.4. REPREZENTAREA INTERESELOR ROMÂNEȘTI ÎN STRĂINĂTATE	77
1.5. RELAȚIILE CONSULARE ALE ROMÂNIEI CU SUEEDIA ÎNAINTE ȘI DUPĂ IZBUCNIREA CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL	90
1.5.1. Rețeaua de consulate suedeze din România	91
1.5.2. Rețeaua de consulate românești din Suedia	106
1.6. CONCLUZII	114
CAPITOLUL II. RELAȚIILE ECONOMICE ȘI COMERCIALE ALE ROMÂNIEI CU SUEEDIA ÎN PERIOADA CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL	118
2.1. ISTORIA RELAȚIILOR ECONOMICE ȘI COMERCIALE ALE ROMÂNIEI CU SUEEDIA PÂNĂ LA DEBUTUL CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL	118
2.2. ISTORIA RELAȚIILOR ECONOMICE ȘI COMERCIALE ALE ROMÂNIEI CU SUEEDIA ÎN TIMPUL CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL	125
2.3. SITUAȚIA COMPANIILOR SUEDEZE DIN ROMÂNIA ÎN PERIOADA CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL	179
2.4. PETROL ȘI FIER: ROMÂNIA ȘI SUEEDIA DIN PERSPECTIVA PRINCIPALILOR BELIGERANȚI DIN TIMPUL RĂZBOIULUI. STUDIU COMPARATIV	183
2.5. CONCLUZII	199
CAPITOLUL III. SCHIMBURILE CULTURALE ALE ROMÂNIEI CU SUEEDIA ÎN PERIOADA CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL	202
3.1. ISTORIA RELAȚIILOR CULTURALE ALE ROMÂNIEI CU SUEEDIA PÂNĂ LA DEBUTUL CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL	202
3.2. „CEL MAI BUN STRĂIN CUNOSCĂTOR AL LIMBII ROMÂNE”	232
3.3. ACTIVITĂȚI CULTURALE ROMÂNNO-SUEDEZE ÎN PERIOADA CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL	238

3.4. PREZENȚE CULTURALE ROMÂNEȘTI ÎN SUEZIA ÎN PERIOADA CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL.....	257
3.5. ALTERITATE ȘI IDENTITATE	266
3.5.1 Percepții reciproce româno-suedeze în perioada interbelică	266
3.5.2 Percepții reciproce româno-suedeze în perioada celui de-al Doilea Război Mondial	272
3.6. CONCLUZII.....	287
CAPITOLUL IV. ROMÂNIA ÎN PRESA SUEDEZĂ ÎN TIMPUL CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL	290
4.1. CONTEXTUL EVOLUȚIEI PRESEI SUEDEZE ÎNAINTE ȘI DUPĂ IZBUCNIREA CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL	290
4.2. RELAȚIA AUTORITĂȚILOR ROMÂNE CU PRESA SUEDEZĂ PE PERIOADA CONFLAGAȚIEI.....	294
4.3. PUBLICAȚIILE CARE AU TRATAT SITUAȚIA ROMÂNIEI ÎN TIMPUL CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL.....	296
4.4. REFLECTAREA SITUAȚIEI ROMÂNIEI ÎN PRESA SUEDEZĂ PE PERIOADA CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL – ANALIZA CANTITATIVĂ.....	307
4.5. PERCEPȚII SUEDEZE DESPRE ROMÂNIA ÎN TIMPUL CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL – ANALIZA TEMATICĂ.....	317
4.5.1. Analiza tematică a anului 1939	317
4.5.2. Analiza tematică a anului 1940	327
4.5.3. Analiza tematică a anului 1941	342
4.5.4. Analiza tematică a anului 1942	352
4.5.5. Analiza tematică a anului 1943	360
4.5.6. Analiza tematică a anului 1944	371
4.5.7. Analiza tematică a anului 1945	383
4.6. CONCLUZII.....	388
CAPITOLUL V. DESPRINDEREA ROMÂNIEI DE AXĂ: NEGOCIERILE DE LA STOCKHOLM	390
5.1. DESPRINDEREA ROMÂNIEI DE AXĂ: ACȚIUNI GUVERNAMENTALE	393
5.2. DETAȘAREA ROMÂNIEI DE AXĂ: ACȚIUNILE OPOZIȚIEI.....	401
5.3. NEGOCIERILE DE LA STOCKHOLM PRIVIND ÎNCHEIEREA ARMISTIȚIULUI	415
5.4. ACTUL DE LA 23 AUGUST REFLECTAT ÎN PRESA SUEDEZĂ.....	437
5.5. CONCLUZII.....	461
CONCLUZII.....	464
BIBLIOGRAFIE	474
ANEXE.....	492

REZUMAT

Cuvinte cheie: al Doilea Război Mondial, armistițiu, diplomație, fier, imagologie, Mari Puteri, „model suedez”, negocieri, percepții colective, petrol, presă, propagandă, relații culturale, rețele consulare, România, schimburi comerciale, Stockholm, Suedia, 23 august 1944.

România și Suedia, două state localizate la periferia sudică și, respectiv, nordică a continentului, cu o evoluție total diferită, datorită poziției geo-strategice și a intereselor altor actori în zonele aferente, au început să-și intensifice interacțiunile și să se cunoască destul de târziu, cu precădere la finalul secolului XIX și începutul secolului XX. Se poate presupune că nu existau similarități între România și Suedia, întrucât nu colaborau în mod semnificativ și nu concureau una cu cealaltă din punct de vedere economic, legăturile culturale erau ne semnificative și nici nu se puteau baza pe ajutor reciproc în perioade de criză. În consecință, relațiile româno-suedeze în perioada celei de-a doua conflagrații mondiale devin dificil de analizat, mai ales că studiile anterioare pe tema în discuție au fost sporadice și lacunare.

Lucrarea „România și Suedia în timpul celui de-al Doilea Război Mondial” are drept scop cercetarea dinamicii legăturilor politice, diplomatice, economice și culturale existente între cele două națiuni în perioada 1939-1945, urmărirea evoluției lor și identificarea obstacolelor pe care aceste interferențe le-au întâmpinat. Tema în discuție nu tratează numai relațiile bilaterale existente între Suedia și România, ci și modul în care ambele state erau privite din perspectiva principalilor beligeranți, precum și felul în care anumite decizii au fost adoptate în funcție de stereotipurile dezvoltate de fiecare față de „celălalt”.

Astfel, am formulat următoarele întrebări fundamentale de cercetare, cu ajutorul cărora am urmărit să trasez principalele caracteristici ale relațiilor româno-suedeze în perioada celui de-al Doilea Război Mondial: Care au fost elementele de țesătură politică, diplomatică și economică ce au definit relațiile româno-suedeze? Prin ce s-au caracterizat schimburile culturale dintre cele două state și în ce mod s-au perceput locuitorii celor două națiuni? Cum s-a oglindit societatea românească în presa suedeză pe perioada conflagrației mondiale?

Pentru a răspunde întrebărilor de cercetare, în paginile următoare am realizat un studiu interdisciplinar, în care am tratat aspecte ce țin de istorie, diplomație, economie, drept consular, cultură și societate, presă și propagandă, iar metodele de cercetare care au stat la baza lucrării de față au fost: studiul critic al documentelor de arhivă, comparația istorică, analiza economică, analiza mixtă cantitativ-calitativă, statistica istorică și reprezentarea grafică și interpretarea.

Analiza critică a izvoarelor istorice reprezintă un proces complex, desfășurat pe mai multe niveluri, fiindcă documentele din arhivă au avut un obiectiv pragmatic. De aceea a fost necesar să aplicăm două tipuri de criticism: extern și intern. Dacă prin critica externă a unei surse se urmărește să se stabilească autenticitatea documentului, critica internă înseamnă analiza limbajului și a discursului, stabilind, astfel, ce a vrut cu adevărat să exprime autorul documentului. Metoda comparativă a fost utilizată ponderat de-a lungul întregii lucrări pentru a identifica, prin analogie, similitudini și diferențe existente între România și Suedia. A reprezentat însă procedeu principal folosit în subcapitolul atribuit modului în care Germania, Marea Britanie și Franța și-au manifestat interesul pentru resursele naturale de mare valoare ale României și Suediei, anume petrolul și fierul. Analiza mixtă cantitativ-calitativă a fost utilizată cu precădere în capitolul dedicat felului în care situația României s-a oglindit în presa Regatului suedez. În analiza cantitativa am identificat toate articolele și știrile relevante pentru cercetarea noastră, în baza de ziare digitalizate de Biblioteca Națională din Stockholm (Kungliga Biblioteket). Ulterior am reprezentat grafic numărul de articole publicate de fiecare ziar și am interpretat modelul format de dispunerea temporală a știrilor. Referitor la studiul de față, am considerat că metoda calitativă cea mai potrivită este cea tematică. Analiza tematică se utilizează pentru identificarea, studierea, organizarea, descrierea și raportarea temelor găsite într-un set de date. În designul metodei tematice sunt cuprinse 6 faze:

1. *Familiarizarea cu datele*: implică parcurgerea articolelor de ziar și notarea informațiilor esențiale, necesare pentru identificarea tematicii.

2. *Generarea codurilor inițiale*: am generat coduri, grupând informațiile relevante adunate în faza precedentă. Un cod poate reprezenta un cuvânt sau o frază dintr-un document. Pentru cercetarea noastră am selectat cuvintele cheie ale fiecărui articol.

3. *Căutarea temelor*: o temă este compusă din codurile grupate în funcție de similarități sau modele. Procesul cuprinde mai mulți pași precum identificarea, diferențierea, recombinația și gruparea. Important este ca temele găsite să fie bine delimitate și să reflecte complexitatea datelor colectate.

4. *Revizuirea temelor*: după ce am selectat temele am făcut o reevaluare a acestora pentru a se stabili dacă alegerea lor corespunde datelor din document.

5. *Numirea și definirea temelor*: în această fază am reexaminat definitiv și concluziv tematica.

6. *Prezentarea rezultatelor*: trebuie să fie coerentă, astfel încât să fie înțeleasă și de cei care nu sunt familiarizați cu o astfel de metodologie.

Complexitatea subiectului abordat a impus studierea sistematică și cronologică a surselor primare din Arhiva Ministerului Afacerilor Externe din România, Arhivele Naționale Suedeze (*Riksarkivet*), Arhivele Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității și din diferite arhive regionale din România și Suedia. Acestea li s-au adăugat arhiva personală a lingvistului Alf Lombard, aflată la Biblioteca Universității din Lund și colecția de ziare digitalizată de Biblioteca Națională din Stockholm (*Kungliga Biblioteket*). Se cuvine să precizăm că foarte multe dintre dosarele din arhivele suedeze nu au fost deschise și cercetate anterior, informațiile conferind un grad ridicat de originalitate conținutului valorificat în lucrarea de față.

Acestor surse arhivistice prețioase s-au adăugat cele 14 periodice care au publicat știri referitoare la România în intervalul de timp cuprins între 1 septembrie 1939 – 9 mai 1945, identificate dintr-un număr de 1 461 de ziare digitalizate de *Kungliga Biblioteket*: „Aftonbladet”, „Arbetartidningen”, „Dagens Nyheter”, „Expressen”, „Falun Länstidning”, „Hudiksvalls-Tidningen”, „Norrskensflamman”, „Provinstidningen Dalsland”, „Reformatorn”, „Signalen”, „Svenska Dagbladet”, „Söderhamns tidning”, „Sölvesborgs Tidningen”, „Trelleborgs Tidningen”.

Am reușit să citesc și să analizez textele lucrărilor cu caracter memorialistic, scrise de diverși diplomați și oameni de cultură români și suedezi deopotrivă precum: memoriile lui Jonas M Alströmer, Erik Boheman sau ale lui Einar Wirsén (miniștrii suedezi la București). Însemnările lui Nicolae Iorga *Țări scandinave: Suedia și Norvegia. Note de drum și conferințe*, cartea redactorului de ziar Stelian Popescu, *O călătorie în Suedia*, memoriile etnografului Alexandru Tziagara-Samurcaș, memoriile atașatului militar la Stockholm, Titus Gârbea, memoriile lui George Duca sau lucrarea ministrului Frederic Nanu, *The land and people of Sweden (Pământul și oamenii Suediei)*. Pentru capitolul alocat momentului 23 august, de foarte mare ajutor mi-au fost memoriile unor oameni direct implicați în cursul evenimentelor precum: Camil Demetrescu, Corneliu Coposu sau Nicolae Baciu.

Surselor specificate li se adaugă o bibliografie consistentă ce mi-a fost recomandată de profesorul coordonator sau pe care am identificat-o independent, prin utilizarea motoarelor de căutare ale bibliotecilor din țară și din afara ei, asupra politicii României și a Suediei, asupra anumitor personalități care și-au adus un aport considerabil la consolidarea relațiilor româno-suedeze sau care s-au implicat direct în orchestrarea actului de la 23 august 1944.

Teza cuprinde în ansamblul său cinci capitole în cadrul cărora m-am aplecat asupra principalelor elemente care au configurat relațiile româno-suedeze de la izbucnirea războiului, la data de 1 septembrie 1939, și până la capitularea Germaniei la 9 mai 1945.

Primul capitol, intitulat „Relațiile politice, diplomatice și consulare ale României și Suediei în perioada celui de-al Doilea Război Mondial”, a debutat cu o scurtă prezentare a

activității pe care Legația României la Stockholm și omoloaga sa la București au desfășurat-o de la deschidere și până la data de 1 septembrie 1939. În continuare am tratat legăturile politice și diplomatice între România și Suedia în perioada conflagrației, evidențiind măsurile luate de miniștrii români Barbu Constantinescu, Victor Brabețianu, Frederic Nanu și aducând în atenție schimbările făcute la nivelul personalului din corpul diplomatic românesc. Ulterior, am evidențiat profesionalismul arătat de ministrul Patrik Reuterswård, figură emblematică a Legației Suediei din București. Am inclus aici și un element mai puțin cunoscut al relațiilor bilaterale româno-suedeze și anume reprezentarea intereselor românești în diferite state care au ales ori s-au văzut nevoite să rupă sau să întrerupă legăturile diplomatice cu Bucureștii. Astfel, Suedia a ajuns să apere interesele supușilor români din întreg Imperiul Britanic, din Statele Unite ale Americii, Canada, Brazilia, Argentina și, pentru o scurtă perioadă, din Italia și Japonia. Finalul capitolului este rezervat istoriei rețelei de consulate românești din Suedia, deschise la Stockholm, Göteborg, Malmö și Helsingborg și a celei de vice-consulate și consulate suedeze din România înființate succesiv la Galați, Brăila, București, Constanța, Sulina, Cluj, Cernăuți, Timișoara și Brașov.

Al doilea capitol, intitulat „Relațiile economice și comerciale ale României cu Suedia în perioada celui de-al Doilea Război Mondial”, urmărește consolidarea și evoluția schimburilor comerciale între cele două state, de la reglementarea acestora prin semnarea convenției din anul 1922 și până în ultimii ani ai conflagrației mondiale. Am dezbătut, de asemenea, problemele generate de Germania schimburilor comerciale practicate de România și Suedia. Am considerat necesar, totodată, să prezint cele mai importante companii suedeze active pe teritoriul românesc în timpul conflagrației mondiale. În încheiere, am realizat un studiu comparativ referitor la modul în care petrolul românesc și fierul suedez au influențat politica principalilor beligeranți față de cele două națiuni.

În următorul capitol, „Schimburile culturale ale României cu Suedia în perioada celui de-al Doilea Război Mondial”, am analizat contactele stabilite între cultura românească și cea suedeză și efectul pe care acestea l-au avut asupra valorilor culturale comune ale celor două popoare. Mi-am aplecat atenția asupra figurilor culturale reprezentative care au ajutat la consolidarea schimburilor culturale și a percepției colective, precum Nicolae Iorga și Alf Lombard. Nu am omis nici activitatea de promovare culturală susținută de membrii legației din Stockholm, care s-au străduit să organizeze vernisaje, concerte, conferințe și prelegeri la care să participe un public cât mai divers. Ultimul subcapitol a fost rezervat percepțiilor reciproce manifestate de români și suedezi.

Cel de-al patrulea capitol, intitulat „România în presa suedeză în timpul celui de-al Doilea Război Mondial”, reprezintă rezultatul unei analize cantitativ-calitative a temelor abordate

atât în ziarele de mare tiraj, cu acoperire națională, cât și în publicațiile regionale, cu un număr redus de exemplare, nu înainte de a stabili orientarea politică a fiecăruia și de a identifica relațiile întreținute de autoritățile de la București cu trusturile de presă suedeze.

Cel din urmă capitol abordează o temă cunoscută istoriografiei românești și anume „Desprinderea României de Axă: negocierile de la Stockholm”. Deși titlul capitolului se rezumă doar la negocierile de la Stockholm, s-a impus plasarea evenimentelor în contextul discuțiilor purtate de guvern și opoziție în celelalte capitale neutre: Ankara, Cairo, Lisabona, Madrid, Berna. Tocmai pentru că este un subiect bine documentat ridică o serie de provocări generate de multitudinea variantelor oferite de fiecare dintre cei implicați direct în desfășurarea evenimentelor, tratate, de foarte multe ori, într-un registru personal.

În concluzie, factorul geopolitic a jucat un rol decisiv în dezvoltarea raporturilor româno-suedeze. Dacă în perioada interbelică România nu se afla pe harta intereselor politice și economice ale Suediei, lucru valabil și în sens invers, ecuația războiului a făcut ca cele două state să-și recalculeze prioritățile. Piața românească, petrolul, cerealele și furajele au intrat în atenția guvernului suedez, în timp ce produsele finite, armamentul, munițiile, tehnologia și utilajele au interesat statul român. Mai mult decât atât, Suedia a devenit un „teren” pe care aveau să se înfrunte propaganda maghiară și aceea românească. În acest context dens și complicat, pentru prima dată în istoria comună a celor două state, distanța geografică nu a mai părut la fel de mare ca cea de dinaintea conflagrației.

Anul 1941 a marcat intrarea României în război alături de Puterile Axei. Cu toate acestea, relațiile politice, diplomatice și consulare dintre statul român și Regatul suedez nu și-au pierdut din însemnătate. Din contră, s-au dovedit funcționale, în pofida provocărilor ridicate de implicarea Marilor Puteri în regiunile din care ambele țări făceau parte. Legația României din Stockholm a îndeplinit un rol esențial pentru menținerea contactului Bucureștilor cu statele baltice ocupate de URSS și cu Danemarca și Norvegia, invadate de Germania. Mai mult decât atât, autoritățile române au deschis la Stockholm unul dintre canalele de comunicare cu Puterile Aliate, cu scopul de a obține condiții mai bune de capitulare. De cealaltă parte, UD a acceptat în repetate rânduri să reprezinte interesele României în statele care s-au decis să rupă sau să întrerupă relațiile diplomatice cu Bucureștii. Așadar, cele două reprezentanțe diplomatice nu au îndeplinit numai funcția de a cultiva obișnuite raporturi bilaterale, ci au servit drept puncte de convergență pentru coordonate complexe, care au legat cele două state în anii tulburi ai conflagrației mondiale.

Deși colectivul Legației României din Stockholm a cunoscut modificări repetate de-a lungul războiului, au existat diplomați de carieră capabili și cu experiență care au contribuit la consolidarea raporturilor bilaterale. Din această categorie au făcut parte ministrul Barbu

Constantinescu, atașatul militar Titus Gârbea, atașatul de presă George Șeinescu, și ministrul Frederic Nanu.

De partea cealaltă, la București, corpul diplomatic suedez nu a suferit foarte multe modificări. UD a ales să-l păstreze pe ministrul Patrik Reuterswård pe întreaga perioadă a războiului. Acesta și-a creat o adevărată rețea de colaboratori în cadrul instituțiilor statului român și al legațiilor altor țări în România. Prin intermediul surselor Reuterswård a obținut informații de interes național, unele secrete, pe care le-a transmis mai departe către UD sau către terțe părți, cum ar fi Finlanda sau Germania. Informațiile raportate de Reuterswård s-au dovedit atât de precise încât s-au concretizat, de cele mai multe ori, într-un interval de timp foarte scurt.

Activitatea consulară din timpul celui de-al Doilea Război Mondial a fost una limitată. Consulii ambelor țări au continuat practicile din perioada interbelică, acelea de a reprezenta România, respectiv Suedia în circumscripția consulară care le-a fost stabilită și de a-și urmări diverse interese de ordin personal.

În ceea ce privește cooperarea economică, aceasta a reprezentat domeniul care a atras cel mai mult interesul Regatului suedez față de România și s-a dovedit a fi un liant esențial în apropierea celor două națiuni. Marile firme suedeze, precum LM Eriksson, SKF sau ASEA și-au deschis reprezentanțe în România, iar oameni de afaceri din statul scandinav s-au arătat interesați să cumpere cereale și petrol. Astfel, balanța schimburilor comerciale s-a înclinat evident în favoarea importurilor suedeze din România.

Dacă ne referim la obstacolele care au stat în calea intensificării legăturilor economice româno-suedeze în perioada 1939-1945, trebuie reliefate complicațiile generate de deciziile Berlinului de a bloca, în repetate rânduri, rutele de transport care făceau conexiunea între Suedia și România. Din această cauză schimburile comerciale s-au aflat de câteva ori în pragul colapsului. În pofida restricțiilor impuse de *Reich*, statul suedez a ocupat un loc fruntaș în importul de cereale și furaje românești în perioada cercetată.

O provocare a schimburilor economice a reprezentat-o sistemul rudimentar de comerț practicat de autoritățile de la București. Viața economică românească era dominată de practici obscure precum specula, tranzacțiile ilicite, corupția și mita. Acestea au dus la formarea percepțiilor nefavorabile, care au condus către scăderea încrederii oamenilor de afaceri suedezi în piața românească. Schimburile comerciale au fost afectate și de semnarea tardivă, în anul 1943, a primului contract economic bilateral. Statul român s-a aflat frecvent în imposibilitatea de a-și achita mărfurile cumpărate și a apelat la metoda schimburilor compensatorii. Deși o practică des întâlnită în acele vremuri, autoritățile suedeze nu o agreau pentru că, de cele mai multe ori, România nu dispunea de articole care să se ridice la valoarea bunurilor solicitate.

Soarta României și a Suediei a fost conturată și de interesele urmărite de Marile Puteri în regiune. Pentru Germania și Marea Britanie, foarte important a fost și războiul resurselor naturale. Competiția lor a pus presiune pe factorii de decizie de la București și Stockholm. În ambele cazuri, *Reich*-ul a câștigat această luptă. Berlinul a atras România de partea Axei și a determinat statul suedez să aprobe transportul de minereu de fier către Germania.

Raporturile culturale româno-suedeze au fost influențate într-o foarte mare măsură de activitatea propagandistică desfășurată de autoritățile de la București. Aceasta a declanșat o efervescență a evenimentelor culturale organizate în perioada celui de-al Doilea Război Mondial.

Cu toate că nu s-au bucurat de sprijinul continuu și consistent din partea guvernului de la București, membrii legației, în frunte cu George Șeinescu, s-au organizat și au atras de partea cauzei românești personalități culturale suedeze marcante. A fost cazul lui Tiberiu Moraru, promotor al limbii esperanto, care a început un turneu de popularizare a culturii, istoriei și societății românești în cât mai multe sate și orașe. La rândul său, etnograful Gustav Bolinder a scris în presă articole favorabile României și a intervenit în emisiuni radiofonice. Profesorul Alf Lombard, a organizat conferințe în provincia Scania și a predat limbă română la Universitatea din Lund. Tot în spirit propagandistic pianistul Dinu Lipatti, violonistul Virgil Pop și romancierul Liviu Rebreanu au ajuns la Stockholm pentru diferite evenimente culturale. Trebuie remarcat că acțiunea propagandistică suedeză din România a fost inexistentă, în timp ce activitățile culturale organizate de misiunea diplomatică din București nu au avut aceeași intensitate ca cele organizate de românii din Regat.

Percepțiile reciproce româno-suedeze s-au plasat întotdeauna pe poziții diferite. Distanța geografică a jucat un rol important în acest sens. Din cauza ei locuitorii celor două țări nu au avut posibilitatea de a interacționa frecvent, fiecare formându-și o imagine adesea distorsionată despre celălalt. În imaginarul colectiv românesc, suedezul era un om muncitor, onest, inovator și cultivat. De cealaltă parte, societatea românească era zugrăvită adesea ca fiind una încă marcată de cultura orientală.

Un rol important pentru relațiile bilaterale cultivate de cele două state l-a avut presa. Temele referitoare la România ce se regăsesc în 14 ziare suedeze, a fost în general aceeași. Schimbările și convulsiile politicii interne, relațiile statului român cu țările din regiune și cu Marile Puteri, participarea armatei române pe frontul sovietic, frământările sociale, economia națională, bombardarea orașelor românești, ocupația sovietică sunt chestiuni care se regăsesc pe paginile ziarelor suedeze. Conotațiile evenimentelor au fost date de autorii articolelor, în funcție de afinitățile politice ale redactorilor fiecărei publicații în parte. Unii jurnaliști și corespondenți ca

Léon Andor și Gunnar Müllern au fost interesați de senzațional și au publicat articole ce conțineau informații eronate, dar cu un potențial impact semnificativ asupra cititorului.

Pentru România, Stockholmul a reprezentat un canal de comunicare între diplomații săi și cei sovietici spre finalul conflagrației. Negocierile paralele duse de Frederic Nanu și George I Duca au scos la iveală complexitatea factorilor care au influențat părțile implicate în tratarea un subiect atât de delicat precum scoaterea României din război. De asemenea, a subliniat interesele tot mai clare ale Uniunii Sovietice, care nu le permitea partenerilor occidentali să trateze separat cu România. În schimb, la Stockholm, ambasadoarea Kollontay a cerut atât lui Fredrik Nanu, cât și lui George Duca, să ajungă la o înțelegere fără a-i mai informa și pe anglo-americani. Aceste comportamente evidențiau faptul că Moscova considera România în aria sa de influență, iar opinia celorlalte două state occidentale nu avea nicio importanță.

Colaborarea româno-suedeză a servit intereselor ambelor state. Schimburile comerciale, contactele culturale, legăturile politice și diplomatice stabilite la începutul secolului XX și intensificate în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, oglindesc relațiile care s-au concretizat între România și Suedia. Regatul scandinav s-a numărat printre puținele țări care și-au menținut neîntrerupte relațiile diplomatice cu guvernul de la București pe întreaga perioadă a conflagrației, iar analiza noastră arată, credem noi, că acest lucru nu a fost deloc unul întâmplător.

THE MINISTER OF EDUCATION
`VALAHIA` UNIVERSITY OF TÂRGOVIȘTE
IOSUD – DOCTORAL SCHOOL OF ECONOMIC AND HUMANITIES
STUDIES
AREA OF STUDY: HISTORY

DOCTORAL THESIS

PhD. COORDINATOR:
Prof. univ. dr. habil. Silviu-Marian MILOIU

PhD. Candidate:
Andreea ANDREESCU (DAHLQUIST)

TÂRGOVIȘTE
2022

THE MINISTER OF EDUCATION
`VALAHIA` UNIVERSITY OF TÂRGOVIȘTE
IOSUD – DOCTORAL SCHOOL OF ECONOMIC AND HUMANITIES
STUDIES
AREA OF STUDY: HISTORY

ROMANIA AND SWEDEN DURING THE SECOND WORLD WAR

**PhD. COORDINATOR:
Prof. univ. dr. habil. Silviu-Marian MILOIU**

**PhD. Candidate:
Andreea ANDREESCU (DAHLQUIST)**

**TÂRGOVIȘTE
2022**

TABLE OF CONTENTS

INTRODUCTION	5
a) Research issues	5
b) Research methods and concepts	7
c) Documentary sources	12
d) Research historiography	15
e) Research structure	22
CAPITOLUL I. POLITICAL, DIPLOMATIC AND CONSULAR RELATIONS OF ROMANIA WITH SWEDEN DURING THE SECOND WORLD WAR	25
1.1. THE ACTIVITY OF THE ROMANIAN LEGATION IN STOCKHOLM BEFORE THE BEGINNING OF THE SECOND WORLD WAR	25
1.2 THE ACTIVITY OF THE SWEDISH LEGATION IN BUCHAREST DURING THE INTERWAR PERIOD	37
1.3. POLITICAL AND DIPLOMATIC RELATIONS OF ROMANIA WITH SWEDEN DURING THE SECOND WORLD WAR	51
1.4. THE REPRESENTATION OF THE ROMANIAN INTERESTS ABROAD	77
1.5. CONSULAR RELATIONS OF ROMANIA AND SWEDEN BEFORE AND DURING THE SECOND WORLD WAR	90
1.5.1. The Swedish consular network in Romania	91
1.5.2. The Romanian consular network in Sweden	106
1.6. CONCLUSIONS	114
CAPITOLUL II. ECONOMIC AND TRADE RELATIONS OF ROMANIA WITH SWEDEN DURING THE SECOND WORLD WAR	118
2.1. THE HISTORY OF THE ECONOMIC AND TRADE RELATIONS OF ROMANIA WITH SWEDEN UNTIL THE BEGINNING OF THE SECOND WORLD WAR	118
2.2. THE HISTORY OF THE ECONOMIC AND TRADE RELATIONS OF ROMANIA WITH SWEDEN DURING THE SECOND WORLD WAR	125
2.3. THE SITUATION OF THE SWEDISH COMPANIES IN ROMANIA DURING THE SECOND WORLD WAR	179
2.4. OIL AND IRON: ROMANIA AND SWEDEN FROM THE PERSPECTIVE OF THE MAIN BELLIGERENTS DURING THE WAR. A COMPARATIVE STUDY	183
2.5. CONCLUSIONS	199
CAPITOLUL III. CULTURAL EXCHANGES OF ROMANIA WITH SWEDEN DURING THE SECOND WORLD WAR	202
3.1. THE HISTORY OF THE CULTURAL RELATIONS OF ROMANIA WITH SWEDEN BEFORE THE BEGINNING OF THE SECOND WORLD WAR	202
3.2. „THE BEST FOREIGNER KNOWING THE ROMANIAN LANGUAGE”	232
3.3. THE ROMANIAN-SWEDISH CULTURAL ACTIVITIES DURING THE SECOND WORLD WAR	238
3.4. ROMANIAN CULTURAL PRESENCES IN SWEDEN DURING THE SECOND WORLD WAR	257

3.5. ALTERITY AND IDENTITY	266
3.5.1 Romanian-Swedish mutual perceptions in the interwar period	266
3.5.2 Romanian-Swedish mutual perceptions during the Second World War	272
3.6. CONCLUSIONS	287
CAPITOLUL IV. ROMANIA ÎN SWEDISH PRESS DURING THE SECOND WORLD WAR .	290
4.1. THE CONTEXT OF THE EVOLUTION OF THE SWEDISH PRESS BEFORE AND AFTER THE BEGINNING OF THE SECOND WORLD WAR	290
4.2. THE RELATIONS OF THE ROMANIAN AUTHORITIES WITH THE SWEDISH PRESS DURING THE CONFLAGRATION	294
4.3. PUBLICATIONS THAT WROTE ABOUT ROMANIA’S SITUATION DURING THE SECOND WORLD WAR	296
4.4. REFLECTION OF THE ROMANIA’S SITUATION IN THE SWEDISH PRESS DURING THE SECOND WORLD WAR – A QUANTITATIVE ANALYSIS	307
4.5. SWEDISH PERCEPTIONS OF ROMANIA DURING THE SECOND WORLD WAR – A QUALITATIVE ANALYSIS	317
4.5.1. Thematic analysis of 1939	317
4.5.2. Thematic analysis of 1940	327
4.5.3. Thematic analysis of 1941	342
4.5.4. Thematic analysis of 1942	352
4.5.5. Thematic analysis of 1943	360
4.5.6. Thematic analysis of 1944	371
4.5.7. Thematic analysis of 1945	383
4.6. CONCLUSIONS	388
CAPITOLUL V. ROMANIA’S DEPARTURE FROM THE AXIS: THE STOCKHOLM NEGOTIATIONS	390
5.1. ROMANIA’S DEPARTURE FROM THE AXIS: GUVERNMENT’S ACTIONS	393
5.2. ROMANIA’S DEPARTURE FROM THE AXIS: OPPOSITION’S ACTIONS	401
5.3. STOCKHOLM NEGOTIATIONS ON CONCLUDING THE ARMISTICE	415
5.4. THE AUGUST 23 ACT REFLECTED IN THE SWEDISH PRESS	437
5.5. CONCLUSIONS	461
CONCLUSIONS	464
BIBLIOGRAPHY	474
ANNEXES	492

SUMMARY

Key words: armistice, collective perceptions, consular network, cultural relations, diplomacy, Great Powers, iron ore, imagology, negotiations, oil, press, propaganda, Romania, Second World War, Stockholm, Sweden, `Swedish model`, trade, 23th August 1944.

Romania and Sweden are two countries located at the periphery of Europe with a very different historical evolution. For this reason, the two states started to interact relatively late, mainly at the end of the XIX-th century and the beginning of the XX-th century. It may assume that there did not exist similarities between Romania and Sweden because these countries have never competed with each other from an economic point of view, and the cultural links were insignificant. Neither of them could rely on mutual aid during crisis periods. Consequently, it is difficult to analyze the Romanian-Swedish relations during the Second World War, especially since the previous studies on this topic were sporadic and lacunar.

The doctoral thesis `Romania and Sweden during the Second World War` aims to research the dynamics of the political, diplomatic, economic and cultural ties between the two nations between 1939-1945, following their evolution and identifying the main obstacle which affected them these interferences. The topic in question treats the bilateral relations between Romania and Sweden and how the main belligerents perceived both states and how the decision factors acted according to the stereotypes developed towards `the other`.

Thus, we have asked the following research questions, with which we sought to draw the main characteristics of the Romanian-Swedish relations during the Second World War. What main political, diplomatic and economic elements defined the Romanian-Swedish relations? What was the evolution of the cultural exchanges between the two states? In which way did the inhabitants of the two nations perceive each other? How was the Romanian society mirrored in the Swedish press during the world conflagration?

To answer these questions, we realized an interdisciplinary study where we combined elements related to history, diplomacy, economy, consular law, culture and society, press and propaganda. The research methods used in the present thesis were: a critical study of the archival documents, historical comparison, economic analysis, quantitative-qualitative analysis, historical statistics, graphic representation and interpretation.

The critical analysis of the primary historical sources represents a complex process developed on different levels because the archival documents had a more practical purpose. Therefore, it was necessary to implement two types of criticism: extern and intern. The first type of criticism helps

us establish the document's authenticity. In contrast, the intern criticism means analyzing the language and the discourse to determine what the author of the document wanted to express. We used the comparative method preponderantly to identify, through analogy, the similarities and the differences existent between Romania and Sweden. However, comparison represented the primary method used in the subchapter dedicated to how Germany, Great Britain and France manifested their interest in Romania's and Sweden's valuable natural resources, namely oil and iron. We used the quantitative-qualitative method preponderantly in the chapter dedicated to how the press from the Swedish Kingdom presented Romania. We identified the relevant articles and news for our research during the quantitative analysis in the Swedish National Library digitalized newspaper's database.

Further, we represented graphically the number of articles published by each newspaper, and we interpreted the pattern that emerged from the temporal disposal of the news. We agreed that the thematic analysis is the most suitable qualitative method for the study in the discussion. This type of analysis is used to identify, study, organize, describe and report the themes found in a dataset. The design of this method includes six phases:

Familiarizing with the dates: involves reading newspaper articles and noting the essential information needed to identify the central theme of the topic.

Generating the initial codes: we generated the codes by grouping the relevant information collected in the precedent phase. A cod can be a word or a phrase from a document. We selected every article's keywords that we further used in our research.

Searching the themes: a theme is composed of codes grouped by similarities and patterns. The process includes several steps: identification, differentiation, recombination and reunification. The most important aspect is for the identified themes to be well delimited and reflect the complexity of the collected data.

Reviewing the themes: After selecting the topics, we reviewed them to conclude if our choice reflects the newspapers' articles data.

Naming and finalizing the themes: We reviewed the themes definitively and conclusively in this phase.

Presenting the results: it has to be coherent so those unfamiliar with this type of methodology can understand the communicated information.

The complexity of the approached subject imposed a systematic and chronologic study of the primary sources identified in Romania's Diplomatic Archives of the Foreign Ministry of Affairs,

National Archives of Sweden (*Riksarkivet*), The Archives of the National Council for the Study of the Securitate Archives. We also studied the personal archive of the linguist Alf Lombard preserved at the Lund University Library and from different regional archives in Romania and Sweden. An important aspect is that several archival dossiers were never opened and researched. Hence, the information we analyzed is new and confers a high degree of originality to the content presented in this paper.

To these valuable archival sources, we added also the newspapers collection digitalized by the National Library of Sweden (*Kungliga Biblioteket*). We identified 14 publications which published news about Romania between the 1st of September 1939 – 9th May 1945 from a number of 1461 digitalized newspapers. These gazettes are: „Aftonbladet”, „Arbetartidningen”, „Dagens Nyheter”, „Expressen”, „Falun Länstidning”, „Hudiksvalls-Tidningen”, „Norrskensflamman”, „Provincstidningen Dalsland”, „Reformatorn”, „Signalen”, „Svenska Dagbladet”, „Söderhamns tidning”, „Sölvesborgs Tidningen”, „Trelleborgs Tidningen”.

We also succeeded in consulting and analyzing memorialist books written by different diplomats and cultural personalities, both Romanian and Swedish. We can name here the memoirs of Jonas M Alströmer, Erik Boheman and Einar Wirsén (Swedish Minister Plenipotentiary in Bucharest) or the notes of Nicolae Iorgas about his journey to Sweden and Norway and the conferences he held there. Editor Stelian Popescu also published a book about his journey *to Sweden*, while the ethnographer Alexandru Tziagara-Samurcaș named Sweden in his memoirs. To these essential publications, we add the memoirs of Titus Gârbea (Romanian military attaché to Stockholm), George Duca (secretary of the Romanian Legation in Stockholm) and the work of Fredric Nanu (Romanian Minister Plenipotentiary in Stockholm), *The land and people of Sweden*. For the chapter dedicated to the Act of 23 August 1944, beneficial for our research were the memoirs written by people directly involved in the course of events as Camil Demetrescu, Corneliu Coposu and Nicolae Baci. To complete the research work, I had to read a consistent bibliography that I had at my disposal and that my coordinator recommended to me.

The paper includes five chapters in which we focus on the main elements that shaped the Romanian-Swedish relations from the outbreak of the Second World War on 1 September 1939 until the capitulation of Germany on 9 May 1945. The first chapter, named `Political, diplomatic and consular relations of Romania and Sweden during the Second World War`, debuted with a short presentation of the activity developed by the Romanian Legation to Stockholm and by the Swedish Legation to Bucharest from their establishment to 1 September 1939. Following, we focused on the political and diplomatic ties between Romania and Sweden during the conflagration, highlighting the measures adopted by the Romanian Ministers Plenipotentiary

Barbu Constantinescu, Victor Brabețianu, and Frederic Nanu, bringing to attention the changes made at the level of personal from the Romanian diplomatic corps. Further, we focused on the professionalism demonstrated by Minister Patrik Reuterswärd, the emblematic personality of the Swedish Legation in Bucharest. We included an unknown aspect of the bilateral Romanina-Swedish relations, such as the representation of the Romanian interests in different states which chose to break or interrupt diplomatic relations with Bucharest. Thus, Sweden accepted to defend the interests of the Romanian subjects in the British Imperium, in the United States of America, Canada, Brazil, Argentina and for a short period in Italy and Japan. We reserved the final underchapter to the history of the Romanian consular network in Sweden (Stockholm, Göteborg, Malmö and Helsingborg) and to the Swedish consulates and vice consulates opened successively at Galați, Brăila, Bucharest, Constanța, Sulina, Cluj, Cernăuți, Timișoara and Brașov.

The second chapter, titled `Economic and commercial relations of Romania with Sweden during the Second World War`, follows the evolution and consolidation of the trade between the two states, from its regulation through the convention signed in the year 1922 until the last years of the world conflagration. Also, we debated the problems generated by Nazi Germany to the trade practiced by Romania and Sweden. At the same time, we considered it necessary to present the most important Swedish companies active on Romanian soil during the conflagration. In the end, we realized a comparative study concerning how the Romanian oil and Swedish iron influenced the policy of the principal belligerents towards the two nations in the discussion.

The next chapter, `Cultural exchanges of Romania with Sweden during the Second World War, analyses the contact established between the Romanian and Swedish cultural representatives and the effect that these interferences had on the conscience of the two nations. We heeded the elites who helped consolidate the cultural exchanges and collective perception, such as Nicolae Iorga and Alf Lombard. We did not omit the propagandistic activity developed by the diplomats working for the Romanian Legation in Stockholm, who struggled to organize exhibitions, concerts, conferences and lectures where the participation was representative and diverse. The last chapter was reserved for the reciprocal perceptions of Romanians and Swedes.

The fourth chapter, entitled `Romania in Swedish press during the Second World War`, reflects the result of the mixt quantitative-qualitative analyses of the themes approached by the newspapers of high circulation and by regional publications with a reduced number of copies. Before reading and analyzing the newspapers' content, we had to establish the political orientation of each gazette and identify the relations maintained by the Romanian authorities with the Swedish media trusts.

The last chapter tackles a well-known subject in Romanian historiography, namely `Detachment of Romania from the Axis: The Stockholm negotiations`. Even if the title resumes only to the negotiations conducted in Stockholm, it was necessary to place the events into the context of the discussion held by the government and opposition in the other neutral capitals: Ankara, Cairo, Lisbon, Madrid and Bern. Because it is a well-documented subject, several challenges generated by the multitude of variants offered by those directly involved in the event's evolution are handled personally most of the time.

In conclusion, the geographic factor played a decisive role in developing Romanian-Swedish relations. If Romania was not on the map of Sweden's political and economic interests during the interwar period, which is applicable in the opposite direction, the war's equation made the two states recalculate their priorities. The Romanian market, the oil, cereals and fodder came to the Swedish government's attention, while the finished goods, armament, ammunition, technology and equipment interested the Romanian authorities. Moreover, Sweden became a place where the Romanian and Hungarian propaganda had confronted. In this dense and complicated context, the geographical distance between the two countries in discussion diminished for the first time in their shared history.

1941 marked Romania's entry into the war with the Axis Powers. Even so, the political, diplomatic and consular relations between the Romanian state and the Swedish Kingdom had not lost their significance. They still proved to be functional, despite the challenges posed by the involvement of the Great Powers in the regions where both countries are located. The Romanian Legation in Stockholm accomplished a crucial role for the authorities from Bucharest, which had to keep the contact with the Baltic states occupied by the Soviet Union and Denmark and Norway invaded by Nazi Germany. Moreover, the Romanian authorities opened one of its communication channels with the Allies in Stockholm to obtain better capitulation conditions. On the other side, The Swedish Foreign Ministry accepted several times to represent the Romanian interests in the states that decided to suspend or interrupt its diplomatic relations with Bucharest. Thus, the two diplomatic representations from Stockholm and Bucharest fulfilled the function of cultivating regular bilateral relations and served as a point of convergence for complex coordinates which linked the two states in the turbulent years of the world conflagration.

Even if the collective of the Romanian Legation from Stockholm suffered different changes during the war, carrier diplomats were working, capable and with experience, and contributed to the consolidation of the bilateral relations. Here we can name Minister Barbu Constantinescu, military attaché Titus Gârbea, press attaché George Șeinescu and Minister Fredric Nanu. On the other side, the Swedish diplomatic corps from Bucharest did not suffer many

changes. The Swedish Foreign Ministry chose to keep Minister Patrik Reuterswård in charge throughout the war. Reuterswård built a great network of collaborators in Romanian institutions and the Legations of other countries in Bucharest. Through his connections, Reuterswård obtained information of national interest, some of them secret, which he transmitted further to his country or the third party such as Finland and Germany. The information reported by Reuterswård was so precise that most of them concretized shortly after notice.

The consular activity during the Second World War was limited. The consuls of both countries continued the practices used in the interwar period, such as representing Romania and Sweden in the territory and accomplishing various personal interests.

Economic cooperation was the domain that most interested the Swedish Kingdom. The trade between Romania and Sweden worked as a binder for the two countries' rapprochement. Reputable companies such as LM Eriksson, SKF and ASEA opened subsidiaries in Romania, and business people from the Scandinavian country became more interested in buying cereals and oil. Therefore, the trade balance tilted in favor of Swedish imports from Romania.

Referring to the obstacles which affected the Romanian-Swedish economic ties between 1939-1945, we have to talk about the complications generated by Berlin's decisions to block, several times, the transportation routes that connected Sweden to Romania. Consequently, the trade has been on the verge of collapse more than once. Despite the restrictions imputed by the *Reich*, Sweden gained a leading position in importing Romanian cereals and fodder during the studied period.

A challenge for the Swedish-Romanian trade also was the rudimentary commerce system practiced by the authorities from Bucharest. Romanian economic life was dominated by obscure practices such as speculation, illegal transactions, corruption and bribery. These practices led to unfavorable perceptions, which affected the trust of the Swedish business people in the Romanian market. The trade was also affected by the late signing, in 1943, of the first bilateral economic contract. Romania frequently could not pay with the money for its purchases and was willing to use the compensatory exchanges. Even if it was a common practice during these times, the Swedish authorities did not agree with such a method because Romania did not dispose of, most of the time, merchandise that had the same value as the goods solicited.

The faith of Romania and Sweden has been outlined by the interests followed by the Great Powers in Balkan Region and Scandinavia. The natural resources war was crucial for both Germany and Great Britain. Their competitions put pressure on the decision factors from

Bucharest and Stockholm. In both cases, Germany won the war. Berlin made Romania join the Axis and determined Sweden to approve the transportation of the iron ore to the *Reich*.

The Romanian-Swedish cultural ties were influenced mainly by the propagandistic activity developed by the authorities from Bucharest. Romanian propaganda in Sweden triggered an effervescence of cultural events organized during the Second World War. Even if the Romanian Legation from Stockholm did not benefit from the continuous support of the authorities from Bucharest, members of the Press and Propaganda Bureau led by George Șeinescu organized themselves. They succeeded in attracting merchant Swedish cultural personalities to support the Romanian cause. It was the case of Tiberiu Morariu, a promoter of the Esperanto language, who started a tour to popularize Romanian culture, history and society in as many villages and towns as possible. The ethnographer Gustav Bolinder wrote press articles favorable to Romania and intervened in radio broadcasts. Professor Alf Lombard organized conferences in the Scania region and taught Romanian at Lund University, a course that still exists today. Also, in a propagandistic spirit, the pianist Dinu Lipatti, the violinist Virgil Pop and the novelist Liviu Rebreanu arrived in Stockholm for various cultural events. We have to remember that the Swedish propaganda in Romania did not exist. In contrast, the cultural activities organized by the diplomatic mission from Bucharest did not have the same intensity as those implemented by the Romanians in the Kingdom.

The Romanian-Swedish mutual perceptions have always been placed on different levels. The geographic distance played its role. Because of it, the inhabitants of these two countries could not frequently interact, everyone building their image of each other. Most of the time, this image was distorted. In the Romanian collective imaginary, the Swedish citizen was a hardworking, innovative and cultivated person. On the other side, Romanian society was often described as one marked by oriental culture.

The press played a significant role in the bilateral relations cultivated by the two states. The topics related to Romania that could be identified in the 14 Swedish newspapers were generally the same. Issues identified in the Swedish newspapers are the political changes and convulsions, relations between Romania and countries from the region and between Romania and the Great Powers, the participation of the Romanian army on the Soviet front, the social unrest, the national economy, the bombing of the Romanian cities, and the Soviet occupation. The journalists interpreted these events accordingly with their political affinity. Some of them, such as Léon Andor and Gunnar Müllern, were more interested in sensational and published articles with errors and misinformation that potentially impacted the readers.

For Romania, Stockholm represented a critical communication channel between its diplomats and the Soviets towards the end of the conflagration. The parallel negotiations by Frederic Nanu and George I Duca reflected the challenges that Romania had to handle to sign the armistice with the Allies. These negotiations also underlined the explicit interests that The Soviet Union had. The Soviets did not let their occidental partners negotiate separately with Romania. In Stockholm, the ambassador Alexandra Kollontay asked both Nanu and Duca to reach an agreement with her without informing the Anglo-Americans. This behavior emphasizes the reality that Moscow considered Romania in its sphere of influence, and the opinion of the other two Occidental states had no relevance.

The Romanian-Swedish collaboration served the interests of both countries. The trade, the cultural exchanges, the political and diplomatic ties established at the beginning of the XX-th century and intensified during the Second World War mirror the concretized relations between Romania and Sweden. The Scandinavian Kingdom was one of the few states which maintained uninterrupted diplomatic relations with the Romanian government throughout the Second World War, and our analysis demonstrates, we believe, that this aspect was not a coincidence.